

**ДЕМОКРАТИЧНІ ЦІННОСТІ В ОСВІТІ:
ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ В ЕПОХУ
ПОСТ-ПРАВДИ**

Міжуніверситетський круглий стіл

«Демократія в освіті - це шлях до мудрості, а правда - її кінцева мета. Але в епоху пост-правди, мудрість і правда можуть бути затемнені ілюзією, тож потрібно дбайливо пильнувати своїх цінностей, щоб вони не загубилися в хаосі сучасності»

Сергій Терепищій

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ННІ «Інститут філософії та освітньої політики»
Кафедра соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики

Демократичні цінності в освіті: виклики та можливості в епоху пост-правди

Міжуніверситетський круглий стіл
10 квітня 2023 року

Матеріали доповідей та виступів

Київ
2023

УДК 37 (075.8)

ISBN – 9-789-40368-854-6

Демократичні цінності в освіті: виклики та можливості в епоху пост-правди:

матеріали доповідей та виступів учасників Міжуніверситетського круглого столу, м. Київ, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 10 квітня 2023 року. – К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. – 32 с.

Друкується за авторською редакцією

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

ISBN – 9-789-40368-854-6

© УДУ імені Михайла
Драгоманова, 2023
© Автори, 2023

ЗМІСТ

Терепищій С.О. Роль демократичних цінностей в освітній практиці України в епоху пост-правди	4
Єжель І.М. Демократичні цінності в природознавчій освіті та їх взаємозв'язок з досягненням Цілей сталого розвитку	7
Мохонько В.А. Демократія та медіаграмотність в школах: дослідження World Values Survey	10
Кузьменко О.М. Демократичні цінності та міжнародні економічні відносини в контексті концепції сталого розвитку	12
Костенко А.М. Роль викладання іноземних мов у розвитку демократичних цінностей	14
Іванець Н.В. Глобалізація освітнього ландшафту: демократичні цінності та громадянська освіта в Україні	16
Іванова М.М. Розвиток медіаграмотності в школах: важливість, переваги та проблеми в умовах глобалізації освіти	18
Заїчко В.А. Ідентичність та демократичні цінності в контексті концепції відкритої освіти	20
Редька М.П. Збереження демократичних цінностей та комерціалізація культури	22
Безбородько О.П. Стандартизація вищої освіти та демократичні цінності	24
Шевченко А.О. Зміна ідентичності в умовах глобалізації та інформаційної революції на прикладі США	27
Рогов П.П. Навчання медіаграмотності в школах Ізраїлю: приклад постмодерністської освіти	29

Терещиць С.О.
доктор філософських наук, професор
професор кафедри соціальної філософії, філософії освіти
та освітньої політики
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна

Роль демократичних цінностей в освітній практиці України в епоху пост-правди

Демократія – це одна з головних цінностей, які визначають сучасну українську державність. Ця цінність відображена в українській Конституції, яка забезпечує свободу висловлювання, право на збори та асоціацію, рівність перед законом та інші основні права громадян. Але що стосується освітньої практики, демократія має бути прорефлексована як дещо більше, ніж просто список прав та свобод.

У нашій попередній роботі (Терещиць, Khomenko, 2019), ми особливу увагу приділили розробці методології застосування ненасильницького розв'язання конфліктів в академічному середовищі. Це дуже важливо для створення позитивної навчальної атмосфери та запобігання проявам насильства та конфліктів в умовах зростаючої інформаційної війни.

У статті (Терещиць, Kostenko, 2022) ми досліджували ландшафти кібербезпеки в Україні в умовах війни. Особлива тут увага приділяється використанню цифрових технологій для забезпечення безпеки в умовах війни та необхідності розвитку кібербезпеки в освіті.

Інша стаття (Svyrydenko, Tereshchychi, 2020) присвячена проблемі медіаграмотності та соціальної відповідальності в освіті в умовах інформаційної війни. Автори розглядають тут питання забезпечення медіаграмотності викладачів та студентів, які можуть зробити їх більш усвідомленими та критичними споживачами інформації.

У попередніх роботах містяться важливі ідеї та пропозиції щодо впровадження демократичних цінностей в освітню практику в Україні, враховуючи виклики, що виникають у епоху пост-правди та війни. Вони можуть бути корисними для тих, хто займається проблемами освіти та розвитку медіаграмотності в Україні.

У цій роботі доцільно сфокусуватися на демократичній освітній практиці в Україні. Перш за все, освітня система повинна забезпечувати рівні можливості для всіх громадян на отримання якісної освіти, незалежно від їхнього соціального статусу, етнічної належності або фінансового стану. Це може бути досягнуто через відкритий конкурсний відбір студентів на основі їхнього потенціалу та здібностей, а не через сплату великих коштів.

Крім того, в демократичній освітній практиці в Україні має бути забезпечена свобода вибору. Студенти повинні мати можливість вибрати свої

курси та предмети з великого різноманіття програм, які пропонують різні університети. Це дозволить студентам отримати максимально корисні знання та вміння для розвитку своєї кар'єри та майбутнього життя.

Демократична освітня практика має бути спрямована на розвиток особистості студента, а не тільки на передачу знань. Це означає, що освіта має бути орієнтована на розвиток критичного мислення, самостійності, творчості та етичних цінностей. Студенти мають мати можливість висловлювати свої думки та ідеї, а вчителі мають стимулювати цю активність та навчати студентів аналізувати інформацію та робити власні висновки.

Зокрема, в освітній практиці повинні використовуватися такі методи, як дискусії, проекти, практичні завдання та інші активні форми роботи, які допоможуть студентам розвивати свої здібності та вміння. Крім того, вчителі повинні стати наставниками та підтримати розвиток студентів у всіх аспектах, включаючи соціальний, емоційний та інтелектуальний.

В епоху пост-правди, коли штучно створюються та поширюються фейки та альтернативні факти, демократичні цінності в освіті є особливо важливими. Навчання студентів критичному мисленню та здатності аналізувати інформацію, перевіряти її на достовірність та джерело, стає надзвичайно актуальним.

Освіта повинна навчати студентів розрізняти факти від домислів та вірувань, а також надавати засоби, необхідні для розвитку вмінь самостійно досліджувати питання та робити власні висновки. Крім того, важливо забезпечити студентам можливість здобути різні точки зору та допомогти їм розвинути толерантність та повагу до думок інших.

У контексті пост-правди, освіта має виконувати роль важливого інструменту з боротьби з місінформацією та неправдивими заявами. Вчителі та викладачі повинні стати обережнішими щодо інформації, яку вони передають, та навчити студентів перевіряти її достовірність. Також важливо вчити студентів використовувати критичне мислення для оцінки інформації, що має велике значення у світі, де інформація перестає бути об'єктивною та непередбачуваною.

Отже, демократичні цінності в освіті є необхідним інструментом для забезпечення правдивої та об'єктивної інформації, розвитку критичного мислення та толерантності, що має надзвичайно важливе значення в епоху пост-правди. Демократія в освіті - це шлях до мудрості, а правда - її кінцева мета. Але в епоху пост-правди, мудрість і правда можуть бути затемнені ілюзією, тож потрібно дбайливо пильнувати своїх цінностей, щоб вони не загубилися в хаосі сучасності.

На завершення наведемо декілька принципів, які можуть бути використані при реформуванні української освіти:

1. Збільшення фінансування освіти. Для того, щоб зробити систему освіти більш якісною та доступною для всіх, необхідно збільшити фінансування цієї галузі. Це допоможе залучити кращих викладачів та створити потрібні умови для навчання.
2. Поліпшення якості освіти. Важливо змінити методи навчання, щоб вони були більш ефективними. Наприклад, використовуючи нові

технології та методики, такі як дистанційне навчання або інтерактивні методи навчання.

3. Створення більш гнучкої системи освіти. Важливо розглянути можливість дозволяти учням вибирати свої курси та спеціалізації, щоб забезпечити їх інтересами та навчальними потребами. Також можна розглянути можливість створення більш гнучкої системи, що дозволить швидко реагувати на зміни в освітніх потребах.
4. Підвищення рівня викладацьких кадрів. Важливо залучати кращих викладачів та фахівців до процесу навчання. Для цього необхідно забезпечити відповідну плату та умови праці, а також залучати до навчального процесу відомих дослідників та практиків.
5. Розвиток критичного мислення. Важливо відповідно до сучасних викликів зробити критичне мислення центральним елементом освіти. Це може бути забезпечено шляхом навчання критичному аналізу інформації, зокрема тієї, що міститься в мережі Інтернет.
6. Створення міжнародних партнерств. Важливо розглянути можливість створення міжнародних партнерств з відомими університетами та навчальними закладами з інших країн. Це допоможе підвищити рівень освіти, надати студентам можливість навчатися в інших країнах та забезпечити викладачам доступ до світового досвіду та кращих практик.
7. Залучення студентів до процесу прийняття рішень. Важливо залучати студентів до процесу прийняття рішень, що стосуються їх навчання. Це можна зробити шляхом створення студентських рад та комітетів, які будуть займатися питаннями, що стосуються якості освіти та умов її надання.

Ці принципи можуть бути використані для реформування системи освіти в Україні в умовах пост-правди, що дозволить створити більш якісну та доступну освіту для українських громадян.

Список використаних джерел:

1. McIntyre L. Post-truth. – MIT Press, 2018. <https://www.academia.edu/download/84734081/20815-433-80130-1-10-20190625.pdf>
2. Peters M. A. Education in a post-truth world //Educational philosophy and theory. 2017. Т. 49. №. 6. С. 563-566.
3. Svyrydenko D., Terepyshchy S. Media Literacy and Social Responsibility of Educators in the Conditions of Information War: The Problem Statement. Studia Warmińskie, 2020, Т. 57. pp. 75-83.
4. Terepyshchy S., Khomenko H. Development of Methodology for Applying Non-Violent Conflict Resolution in Academic Environment. Future Human Image. 2019. Т. 12. pp. 94-103.

5. Terepyshchyi S., Kostenko A. Mapping the Landscapes of Cybersecurity Education during the War in Ukraine 2022. *Studia Warmińskie*, 2022, T. 59, pp. 125-135.
6. Єжель І.М. Біологічна освіта в Україні: виклики і можливості у ХХІ ст. Цифрова культура: медіаграмотність, соціальна відповідальність, права людини. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 17-19.
7. Єжель І.М. Медіаграмотність у викладанні природничих дисциплін. Медіаграмотність та соціальна відповідальність педагогів в умовах війни в Україні. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023, С. 15-17.
8. Заїчко В. В. Навчання медіаграмотності: розширення можливостей людей в епоху інформації. Медіаграмотність та соціальна відповідальність педагогів в умовах війни в Україні: матеріали доповідей та виступів учасників Всеукраїнського круглого столу з міжнародною участю. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023, С. 22-25.
9. Заїчко В.В. Конструювання ідентичності та влада в епоху цифрових технологій. Цифрова культура: медіаграмотність, соціальна відповідальність, права людини. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 21-22.
10. Квіт С. Усе має змінитися: десять кроків з реформування вищої освіти після війни. – 2022. <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c7402f02-a1ff-4270-8af5-5b632b6509f8/content>
11. Мохонько В.А. Практичні кроки для розвитку соціальної відповідальності освітян та трансформативної освіти. Цифрова культура: медіаграмотність, соціальна відповідальність, права людини. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 28-30.
12. Юрченко В. І., Гриценко Л. І. Реформування освіти в Україні: проблема сприйняття і довіри громадськості. – 2019. <https://lib.iitta.gov.ua/716528/1/%D0%93%D1%80%.pdf>

Єжель І.М.
*кандидат біологічних наук, старший викладач кафедри біології
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

Демократичні цінності в природознавчій освіті та їх взаємозв'язок з досягненням Цілей сталого розвитку

Природознавство – це система наук про природу та її закономірності, які є надзвичайно важливими для розвитку суспільства. Викладання природознавчих дисциплін в освіті не тільки забезпечує знання про природу, але й навчає учнів демократичним цінностям, які є важливими для розвитку суспільства.

По-перше, природознавство сприяє розвитку критичного мислення. Вивчення природних явищ та процесів вимагає від учнів аналізу інформації, формування гіпотез, перевірки даних та розв'язання проблем. Ці навички необхідні для прийняття обґрунтованих рішень у будь-якій сфері життя, а також для розвитку демократичних цінностей, таких як відкритість, толерантність та повага до різних точок зору.

По-друге, природознавство навчає учнів співпраці та комунікації. Викладання природознавчих дисциплін часто включає роботу в групах, що сприяє розвитку навичок комунікації, співпраці та лідерства. Ці навички є важливими для побудови демократичного суспільства, де люди можуть працювати разом, обговорюючи різні питання та приймаючи рішення на основі консенсусу.

По-третє, природознавство сприяє розвитку громадянської свідомості. Вивчення природних явищ та процесів дає можливість учням зрозуміти взаємозв'язок між людиною та природою та зрозуміти важливість природних ресурсів для життя суспільства. Це допомагає створити свідоме та відповідальне ставлення до навколишнього середовища та навколишнього світу, що є необхідним для збереження його для майбутніх поколінь.

Крім того, вивчення природознавства надає можливість учням дізнатися про різноманітні культури, які існують в різних країнах світу, і про те, як люди живуть та пристосовуються до різних умов життя. Це сприяє розумінню та повазі до різних культур та людей різних національностей.

Природознавство можна розглядати як ключовий елемент в досягненні Цілей сталого розвитку, які були ухвалені Організацією Об'єднаних Націй для поліпшення якості життя людей та збереження навколишнього середовища.

Наприклад, вивчення природознавства може сприяти досягненню Цілей сталого розвитку, пов'язаних з охороною довкілля, таких як "Чисте повітря та вода" (Ціль № 6), "Забезпечення доступної та чистої енергії" (Ціль № 7), "Збереження та відновлення екосистем" (Ціль № 15). Учням потрібно зрозуміти взаємозв'язок між людьми та природою, а також наслідки поганого ставлення до навколишнього середовища. Це може підштовхнути до прийняття відповідальних рішень та дій, спрямованих на захист природи та збереження ресурсів для майбутніх поколінь.

Крім того, вивчення природознавства може допомогти досягнути Цілей сталого розвитку, пов'язаних з економічним розвитком та рівністю, таких як "Надання якісної освіти" (Ціль № 4), "Доступність та сталий розвиток міст" (Ціль № 11), "Створення справедливої та ефективної системи управління" (Ціль № 16). Вивчення природознавства надає можливість розвивати наукові знання та навички, які є необхідними для економічного та технічного розвитку, а також для створення сталого та екологічно чистого майбутнього.

Таким чином, вивчення природознавства допомагає учням розвивати критичне мислення, наукові знання та навички, сприяє формуванню екологічної свідомості та відповідальності за навколишнє середовище. Крім того, воно відіграє важливу роль у досягненні Цілей сталого розвитку, пов'язаних з

охороною довкілля, економічним розвитком та рівністю. Отже, природознавство має важливе значення для створення сталого та екологічно чистого майбутнього.

Список використаних джерел:

1. Цілі сталого розвитку - United Nations in Ukraine, <https://ukraine.un.org/uk/sdgs>
2. Terepyshchyi S. Modern Theories and Models of Decision Making at Education Policy. Gileya: Scientific Bulletin, 2015, Vol. 96, pp. 334-339.
3. Terepyshchyi S., Svyrydenko D., Zakharenko K., Bezgin K., Kulga O. Evaluation of Donbas universities' economic potential: problems of personnel training and unemployment. Scientific Bulletin of National Mining University, 2019, Issue 5, pp. 149-154.
4. Zaichko V. Language Policy for International Students in Ukrainian Higher Education Institutions. Studia Warmińskie, 2021, T. 58, pp. 143-159.
5. Єжель І.М. Біологічна освіта в Україні: виклики і можливості у ХХІ ст. Цифрова культура: медіаграмотність, соціальна відповідальність, права людини. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 17-19.
6. Єжель І.М. Медіаграмотність у викладанні природничих дисциплін. Медіаграмотність та соціальна відповідальність педагогів в умовах війни в Україні. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023, С. 15-17.
7. Заїчко В. Мовна політика навчання іноземних здобувачів у закладах вищої освіти України. Міждисциплінарні наукові дослідження: особливості та тенденції: матеріали міжнародної наукової конференції. 4 грудня, 2020 рік. Чернігів, Україна: МЦНД, С. 41-42.
8. Заїчко В.В. Дослідження зв'язку між ідентичністю та суспільством. The X International Scientific and Practical Conference «Innovative ways of learning development», March 13 – 15, Varna, Bulgaria. С. 221-223.
9. Мохонько В. А. Розвиток медіаграмотності в школах: досвід України. Медіаграмотність та соціальна відповідальність педагогів в умовах війни в Україні: матеріали доповідей та виступів учасників Всеукраїнського круглого столу з міжнародною участю. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023, С. 35-36.
10. Мохонько В. А. Розширення можливостей критичного мислення: важливість навчання медіаграмотності в школах. The X International Scientific and Practical Conference «Innovative ways of learning development», March 13–15, 2023, Varna, Bulgaria, 281 p. – С. 152.

Мохонько В.А.

*Молодший науковий співробітник Відділу організації наукових досліджень
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

Демократія та медіаграмотність в школах: дослідження World Values Survey

Демократія та медіаграмотність в школах є ключовими елементами сучасної освіти. Демократія – це система, де кожен громадянин має право на свободу висловлювання своїх поглядів та участь у прийнятті рішень. Школа – це місце, де ми навчаємося жити в демократичному суспільстві. Тому важливо, щоб школа навчала дітей демократичним цінностям та навичкам. Учні мають мати можливість висловлювати свої думки та брати участь у процесах прийняття рішень, що стосуються навчального процесу та шкільного життя загалом.

Однак, для того, щоб учні були здатні критично оцінювати інформацію, яку вони отримують, потрібно, щоб у школі відбувалася систематична робота над розвитком медіаграмотності. Учні мають бути навчені розрізняти правдиву інформацію від фейкової, розуміти, як функціонують засоби масової інформації, та бути здатними аналізувати та критично оцінювати інформацію.

У світі, де засоби масової інформації стають все більш впливовими, важливість медіаграмотності та демократичних навичок стає дедалі більшою. Школа має навчати учнів тим навичкам, які вони будуть потребувати у майбутньому для того, щоб бути активними та свідомими громадянами.

World Values Survey – це міжнародне дослідження, яке проводиться з метою вивчення змін у цінностях та поведінці людей в різних країнах світу. Одним з ключових питань, що досліджуються, є демократичні цінності та відношення до демократії.

Згідно з даними World Values Survey, країни, де значною частини населення підтримують демократію, є ті, де вищий рівень медіаграмотності. У країнах з високим рівнем медіаграмотності, населення має краще розуміння політичних процесів, а також може відповідально ставитися до виборів та інших демократичних процесів.

Окрім цього, дослідження World Values Survey також показують, що демократичні цінності та відношення до демократії зазвичай формуються в дитинстві та юнацтві. Так, школа може стати важливим місцем для формування демократичних цінностей та розвитку медіаграмотності учнів. Навчання у школі, яке підтримує діалог та взаємодію, а також надає учням можливість брати участь у прийнятті рішень, може допомогти формувати демократичне мислення учнів та розвивати їх медіаграмотність.

Таким чином, згідно з даними World Values Survey, медіаграмотність та демократичні цінності пов'язані між собою, та можуть бути розвинуті у школі через навчання та практичну діяльність, що стимулює учнів бути більш активними та відповідальними в демократичному процесі.

Список використаних джерел:

1. World Values Survey, <https://www.worldvaluessurvey.org/wvs.jsp>
2. Єжель І.М. Біологічна освіта в Україні: виклики і можливості у ХХІ ст. Цифрова культура: медіаграмотність, соціальна відповідальність, права людини. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 17-19.
3. Єжель І.М. Медіаграмотність у викладанні природничих дисциплін. Медіаграмотність та соціальна відповідальність педагогів в умовах війни в Україні. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023, С. 15-17.
4. Заїчко В. В. Навчання медіаграмотності: розширення можливостей людей в епоху інформації. Медіаграмотність та соціальна відповідальність педагогів в умовах війни в Україні: матеріали доповідей та виступів учасників Всеукраїнського круглого столу з міжнародною участю. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023, С. 22-25.
5. Заїчко В.В. Конструювання ідентичності та влада в епоху цифрових технологій. Цифрова культура: медіаграмотність, соціальна відповідальність, права людини: матеріали доповідей та виступів учасників міжнародної-науково практичної конференції, м. Київ, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 27-28 березня 2023 року. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 21-22.
6. Мохонько В.А. Практичні кроки для розвитку соціальної відповідальності освітян та трансформативної освіти. Цифрова культура: медіаграмотність, соціальна відповідальність, права людини: матеріали доповідей та виступів учасників міжнародної-науково практичної конференції, м. Київ, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 27-28 березня 2023 року. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 28-30.
7. Терепиций С. О. Проблема універсальної картини світу в структурі розуміння сучасної людини. Вища освіта України, 2015, №3, С. 19-25.
8. Терепиций С. Стандартизація вищої освіти в інформаційному суспільстві. Вища освіта України, 2007, Vol. 3, pp. 38-43.
9. Терепиций С.О. Причини та витоки глобалізації освітнього ландшафту. Вища освіта України. 2016, №1, С. 22-29.

Кузьменко О.М.

*кандидат економічних наук, доцент,
старший науковий співробітник Відділу організації наукових досліджень
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

Демократичні цінності та міжнародні економічні відносини в контексті концепції сталого розвитку

Концепція сталого розвитку визнає, що економічний розвиток повинен бути узгоджений зі збереженням природних ресурсів та забезпеченням соціальної справедливості. Ця концепція не може існувати без демократичних цінностей, які передбачають участь громадян у прийнятті рішень та захист їх прав та свобод.

У міжнародних економічних відносинах цінності демократії допомагають забезпечити економічну стабільність та підвищення життєвого рівня населення. Демократія сприяє створенню ринкової економіки, яка забезпечує ефективне використання ресурсів та стимулює інноваційні процеси.

Однак, демократія також є важливим фактором в боротьбі з корупцією та недобросовісною діяльністю у сфері бізнесу, що може завдати шкоди економічному зростанню та призвести до несправедливого розподілу доходів. Демократичні цінності підтримують принципи відкритості та прозорості в усіх сферах економіки, що допомагає забезпечити ефективний розподіл ресурсів та підвищення ефективності господарської діяльності.

Концепція сталого розвитку передбачає також забезпечення соціальної справедливості, що означає забезпечення доступу до ресурсів та можливостей для всіх груп населення. Демократичні цінності тут також відіграють важливу роль, оскільки вони гарантують участь громадян у прийнятті рішень щодо соціальної політики та захист їх прав та свобод.

У міжнародних економічних відносинах соціальна справедливість означає також забезпечення рівних умов конкуренції для всіх країн та компаній, незалежно від їхнього рівня розвитку та масштабу. Це можливо тільки в умовах демократичних цінностей, таких як відкритість, прозорість та взаємовідповідальність.

Крім того, концепція сталого розвитку передбачає збереження природних ресурсів та зменшення впливу економіки на довкілля. Демократичні цінності допомагають забезпечити участь громадян та громадських організацій у прийнятті рішень, що стосуються охорони природи та забезпечення екологічної стійкості економіки.

Хоча демократичні цінності та концепція сталого розвитку є важливими аспектами розвитку сучасного світу, їх застосування має деякі недоліки, які необхідно враховувати.

По-перше, незважаючи на те, що демократія є важливим фактором у забезпеченні соціальної справедливості та розвитку країн, не всі країни мають однакові можливості для розвитку демократії. У багатьох країнах відсутня стабільність та рівень прав людини нижчий, що ускладнює впровадження концепції сталого розвитку.

По-друге, деякі країни можуть використовувати концепцію сталого розвитку як інструмент для досягнення своїх власних цілей. Це може призвести

до того, що поняття сталого розвитку стає просто риторикою, яку використовують для отримання підтримки міжнародної спільноти.

По-третє, при впровадженні концепції сталого розвитку може виникати проблема нерівності між країнами. Розвинені країни мають більше можливостей для впровадження концепції сталого розвитку, тоді як країни з низьким рівнем розвитку можуть не мати достатніх ресурсів для виконання цієї концепції.

По-четверте, застосування концепції сталого розвитку може вимагати значних фінансових витрат та ресурсів, що ускладнює її виконання. Багаті країни можуть мати більші можливості для інвестування в концепцію сталого розвитку, ніж менш розвинені країни, що може спричинити дисбаланс в розвитку між країнами.

Отже, концепція сталого розвитку та демократичні цінності є важливими факторами для розвитку сучасного світу. Вони сприяють соціальній справедливості та економічному розвитку країн. Однак, необхідно враховувати деякі недоліки їх застосування. Це включає нерівності між країнами, недостатню можливість для деяких країн розвивати демократію, можливість використання концепції сталого розвитку як інструменту для досягнення власних цілей та необхідність значних фінансових витрат. Ці недоліки потрібно враховувати при впровадженні концепції сталого розвитку та забезпеченні соціальної справедливості та розвитку країн.

Список використаних джерел:

1. Agbedahin A. V. Sustainable development, Education for Sustainable Development, and the 2030 Agenda for Sustainable Development: Emergence, efficacy, eminence, and future. *Sustainable Development*. 2019. Т. 27. №. 4. С. 669-680.
2. Salas-Zapata W. A., Ortiz-Muñoz S. M. Analysis of meanings of the concept of sustainability. *Sustainable Development*. 2019. Т. 27. №. 1. С. 153-161.
3. Svyrydenko D., Terepyshchyi S. Media Literacy and Social Responsibility of Educators in the Conditions of Information War: The Problem Statement. *Studia Warمیńskie*, 2020, Т. 57. pp. 75-83.
4. Terepyshchyi S. Modern Theories and Models of Decision Making at Education Policy. *Gileya: Scientific Bulletin*, 2015, Vol. 96, pp. 334-339.
5. Terepyshchyi S., Kostenko A. Mapping the Landscapes of Cybersecurity Education during the War in Ukraine 2022. *Studia Warمیńskie*, 2022, Т. 59, pp. 125-135.
6. Заїчко В. В. Навчання медіаграмотності: розширення можливостей людей в епоху інформації. Медіаграмотність та соціальна відповідальність педагогів в умовах війни в Україні: матеріали доповідей та виступів учасників Всеукраїнського круглого столу з міжнародною участю. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023, С. 22-25.
7. Заїчко В.В. Конструювання ідентичності та влада в епоху цифрових технологій. Цифрова культура: медіаграмотність, соціальна

відповідальність, права людини: матеріали доповідей та виступів учасників міжнародної-науково практичної конференції, м. Київ, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 27-28 березня 2023 року. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 21-22.

8. Мохонько В. А. Розширення можливостей критичного мислення: важливість навчання медіаграмотності в школах. The X International Scientific and Practical Conference «Innovative ways of learning development», March 13–15, 2023, Varna, Bulgaria, 281 p. – С. 152.
9. Трегобчук В. Концепція сталого розвитку для України. Вісник НАН України, 2002, <http://dspace.nbuiv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/71110/07-Trehobchuk.pdf?sequence=1>

Костенко А.М.

*кандидат філософських наук, доцент
старший науковий співробітник Відділу організації наукових досліджень
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

Роль викладання іноземних мов у розвитку демократичних цінностей

В сучасному світі демократичні цінності та знання іноземних мов є необхідними умовами успішного розвитку індивідуума та суспільства в цілому. Демократія вимагає активної участі громадян у політичному та соціальному житті країни, а також доступу до інформації та різноманітних можливостей для реалізації своїх потреб та бажань. Знання іноземних мов, зокрема англійської, є необхідним для комунікації з представниками інших країн, отримання нової інформації та розширення можливостей для розвитку.

Викладання іноземних мов у школах та вищих навчальних закладах є важливим елементом розвитку суспільства. Навчання іноземним мовам забезпечує громадянам можливість зв'язку з представниками інших країн, здійснення міжнародної співпраці, розвиток міжкультурного розуміння та розширення світогляду. Крім того, вивчення іноземних мов є важливим елементом розвитку мозку та підвищення когнітивних здібностей.

Однак, необхідно враховувати певні недоліки викладання іноземних мов. Наприклад, занадто великий фокус на граматиці та правильному вимовлянні може призвести до втрати інтересу до мови та зниження мотивації для її вивчення. Крім того, стандартизовані тести з мов, такі як TOEFL або IELTS, можуть перевіряти тільки певний аспект знань, не відображаючи повної компетенції в мові.

Отже, викладання іноземних мов та розвиток демократичних цінностей є важливим факторами успішного розвитку суспільства. Проте, для досягнення цієї мети, необхідно враховувати культурні та соціальні особливості кожної країни та сприяти розвитку міжкультурного діалогу.

Наприклад, в контексті викладання іноземних мов, необхідно враховувати культурні різниці та особливості мовної поведінки представників різних країн. Навчання мови повинно бути спрямоване на розвиток навичок комунікації в реальних життєвих ситуаціях, а не тільки на засвоєння граматики та правильного вимовляння.

У контексті демократичних цінностей, важливо сприяти розвитку громадської свідомості та активної громадянської позиції. Це можна досягти шляхом викладання основ прав людини та основних принципів демократії, таких як свобода слова, право на вибори, толерантність та рівність перед законом.

Окрім того, необхідно забезпечити доступність викладання іноземних мов та розвитку демократичних цінностей для всіх верств населення, незалежно від їхнього походження та статусу. Це можна забезпечити шляхом розробки програм національного мовного навчання та розвитку спеціальних програм для мігрантів та біженців.

Недоліком підходу, що ставить викладання іноземних мов та розвиток демократичних цінностей на перше місце, може бути відсутність відповідних ресурсів та інфраструктури для їх реалізації. Наприклад, багато країн, особливо розвиваючися, мають обмежені фінансові можливості для розвитку системи освіти та культурної політики.

Нарешті, можливим недоліком є те, що підхід, який зосереджується на викладанні іноземних мов та розвитку демократичних цінностей, може не відповідати потребам тих, хто має інші пріоритети або відмінний спосіб розуміння світу.

Підсумовуючи, викладання іноземних мов та розвиток демократичних цінностей є важливими аспектами розвитку суспільства, оскільки сприяють міжнародній співпраці, збільшують рівень освіти та культурного розвитку, а також сприяють створенню більш демократичного суспільства. Однак, необхідно збалансувати підхід, зосереджуючись на інших важливих аспектах розвитку суспільства та враховуючи культурні та соціальні особливості кожної країни.

Список використаних джерел:

1. Dewaele J. M. et al. The flowering of positive psychology in foreign language teaching and acquisition research. *Frontiers in psychology*. 2019. Т. 10. С. 2128.
2. Makhmudov K. Ways of forming intercultural communication in foreign language teaching. *Science and Education*. 2020. Т. 1. №. 4. С. 84-89.
3. Setiyadi A. G. et al. Teaching English as a foreign language. 2020. <http://repository.lppm.unila.ac.id/23179/1/Teaching%20English%20as%20a%20Foreign%20Second%20edition-final%20%282%29.pdf>

4. Terepyshchyi S., Svyrydenko D., Zakharenko K., Bezgin K., Kulga O. Evaluation of Donbas universities' economic potential: problems of personnel training and unemployment. Scientific Bulletin of National Mining University, 2019, Issue 5, pp. 149-154.
5. Леврінц М. Особливості реалізації конструктивізму в системі підготовки вчителів та підходах до викладання іноземної мови у США. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2019. Т. 3. №. 87. С. 154-165.
6. Мохонько В.А. Практичні кроки для розвитку соціальної відповідальності освітян та трансформативної освіти. Цифрова культура: медіаграмотність, соціальна відповідальність, права людини: матеріали доповідей та виступів учасників міжнародної-науково практичної конференції, м. Київ, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 27-28 березня 2023 року. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 28-30.
7. Терепищій С. О. Проблема універсальної картини світу в структурі розуміння сучасної людини. Вища освіта України, 2015, №3, С. 19-25.
8. Филипська В. І. Особливості викладання іноземної мови професійного спрямування у закладі вищої освіти МВС України. Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави: тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф.(м. Харків, 27 листоп. 2020 р.). Харків, 2020. С. 301-302.

Іванець Н.В.

*аспірантка кафедри соціальної філософії, філософії освіти
та освітньої політики*

*Український державний університет імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

Глобалізація освітнього ландшафту: демократичні цінності та громадянська освіта в Україні

Глобалізація освітнього ландшафту - це процес, що полягає в тому, що освітні програми, методи навчання та технології поширюються в усьому світі і стають більш схожими між собою. Це може бути зумовлено кількома факторами.

Перш за все, розвиток технологій та зростання інтернет-зв'язку дозволяє отримувати доступ до освіти з будь-якої точки світу. Це дає змогу здобувати знання в найкращих університетах світу без необхідності фізично переїжджати в іншу країну.

Крім того, глобалізація економіки та розвиток міжнародної торгівлі створюють умови для залучення іноземних студентів та вчителів до освітнього процесу. Це дозволяє вчителям та студентам збагачувати свій досвід навчання та розширювати свій світогляд.

Україна знаходиться у важких умовах внаслідок війни з Росією. Однак, незважаючи на це, демократичні цінності та громадянська освіта зберігаються та

зміцнюються. У військовому конфлікті такі цінності, як свобода, права людини, демократія та правова держава, є особливо важливими.

У цей складний період для України, роль громадянської освіти набуває особливого значення. На землі, де борються за свої права, важливо розуміти, що громадянське суспільство і демократія стануть тим ефективнішими, чим активніше громадяни беруть участь в житті держави. Громадянська освіта сприяє формуванню активної громадянської позиції і відповідальності перед державою.

Освіта громадян про їх права та обов'язки, незалежність ЗМІ, прозорість та відкритість влади – все це є необхідними складовими демократії, а також необхідними для зміцнення України як держави. Участь у громадських організаціях, ініціативах, виборчих процесах – це допомога у формуванні громадянської свідомості та активної позиції.

Значення демократичних цінностей і громадянської освіти виявляється також і в контексті війни. Збереження демократії та громадянських свобод під час війни показує, що демократичні ідеали стали складовою частиною життя кожного громадянина України. Відчуття відповідальності перед державою і громадянської спільнотою є тим, що зберігає демократичні цінності та дозволяє зберегти їх у будь-якій складній ситуації, включаючи війну.

Важливо зазначити, що громадянська освіта не обмежується лише шкільними програмами. Кожен громадянин має можливість взяти участь в навчальних програмах та тренінгах, що пропагують громадянську свідомість та активну участь у житті країни.

Україна стоїть перед великими викликами та випробуваннями, проте громадянська освіта та демократичні цінності допоможуть зберегти гідність та інтегритет країни. Також, важливою є роль медіа-грамотності, яка допоможе громадянам розрізнити правдиві новини від фейків та інформаційних маніпуляцій.

Отже, демократичні цінності та громадянська освіта залишаються важливими умовами розвитку України як держави, незважаючи на війну та інші складні виклики. Активна громадянська позиція, взаємодія зі зміцненими демократичними ідеалами та медіа-грамотність є ключовими факторами, що допоможуть Україні подолати всі труднощі та досягти мирного та стабільного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Терепищій С.О. Причини та витоки глобалізації освітнього ландшафту. Вища освіта України. 2016, №1, С. 22-29.
2. Терепищій С. Стандартизація вищої освіти в інформаційному суспільстві. Вища освіта України, 2007, Vol. 3, pp. 38-43.
3. Мохонько В. А. Розвиток медіаграмотності в школах: досвід України. Медіаграмотність та соціальна відповідальність педагогів в умовах війни в Україні: матеріали доповідей та виступів учасників Всеукраїнського круглого столу з міжнародною участю. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023, С. 35-36.

4. Мохонько В. А. Розширення можливостей критичного мислення: важливість навчання медіаграмотності в школах. The X International Scientific and Practical Conference «Innovative ways of learning development», March 13–15, 2023, Varna, Bulgaria, 281 p. – С. 152.
5. Zaichko V. Language Policy for International Students in Ukrainian Higher Education Institutions. Studia Warmińskie, 2021, T. 58, pp. 143-159.
6. Заїчко В. Мовна політика навчання іноземних здобувачів у закладах вищої освіти України. Міждисциплінарні наукові дослідження: особливості та тенденції: матеріали міжнародної наукової конференції. 4 грудня, 2020 рік. Чернігів, Україна: МЦНД, С. 41-42.
7. Заїчко В.В. Дослідження зв'язку між ідентичністю та суспільством. The X International Scientific and Practical Conference «Innovative ways of learning development», March 13 – 15, Varna, Bulgaria. С. 221-223.
8. Єжель І.М. Біологічна освіта в Україні: виклики і можливості у XXI ст. Цифрова культура: медіаграмотність, соціальна відповідальність, права людини. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 17-19.
9. Єжель І.М. Медіаграмотність у викладанні природничих дисциплін. Медіаграмотність та соціальна відповідальність педагогів в умовах війни в Україні. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023, С. 15-17.

*Іванова М.М.,
магістр філології,
Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка, Дрогобич, Україна*

Розвиток медіаграмотності в школах: важливість, переваги та проблеми в умовах глобалізації освіти

У світі, де медіа відіграють все більш важливу роль у нашому повсякденному житті, медіаграмотність є надзвичайно важливою навичкою для кожної особи. В умовах глобалізації освіти, школи мають роль у розвитку цієї навички серед своїх учнів.

Медіаграмотність включає у себе розуміння того, як медіа використовуються для передачі інформації та як впливають на наше мислення та поведінку. Школи повинні надавати можливості для розвитку цієї навички у своїх учнів, зокрема, використовуючи інтерактивні методи навчання та цифрові технології.

Одним із способів розвитку медіаграмотності є включення медіа в навчальний процес. Школи можуть використовувати цифрові платформи та інтерактивні інструменти, щоб допомогти учням зрозуміти, як працюють різні медіаформи та як їх використовувати. Учні повинні навчитися критично оцінювати медіа, розрізняти факти від думок та зрозуміти, як медіа можуть впливати на їхнє мислення та поведінку. Школи повинні також забезпечити

учням можливість розвивати навички медійної продукції, такі як написання статей, відео- та аудіоматеріалів. Це допоможе учням розуміти, як створюються медійні продукти та як вони можуть використовуватися для передачі інформації.

Загалом, розвиток медіаграмотності в школах є надзвичайно важливим завданням у сучасному світі. Учні повинні навчитися критично оцінювати все, що вони бачать та слухають у медіа, та розуміти, як це може впливати на їхнє життя та світогляд. Розвиток медіаграмотності також є важливим для формування громадянської свідомості та участі учнів у суспільному житті.

Навчання медіаграмотності має стати однією з головних складових освіти, оскільки воно допоможе учням стати більш критичними та обізнаними громадянами. У цьому процесі важливо враховувати глобалізацію освіти та використовувати різноманітні методи та інструменти для розвитку медіаграмотності учнів. Таким чином, школи можуть створити благоприятні умови для формування медіаграмотної культури учнів та забезпечити їхню успішність в сучасному світі.

Незважаючи на те, що розвиток медіаграмотності в школах є важливим кроком у забезпеченні якості освіти, існують деякі проблеми, які можуть ускладнювати цей процес.

По-перше, деякі вчителі можуть не мати достатньої кваліфікації для викладання медіаграмотності, що може привести до відсутності систематичної та якісної підготовки учнів до розуміння та аналізу медіа. Крім того, брак стандартів та регуляторних документів щодо медіаграмотності може призвести до того, що у різних школах будуть використовуватись різні підходи до цього питання.

По-друге, розвиток технологій та зростання кількості новин та інформації, що доступна у медіа, може створювати додаткові труднощі для вчителів та учнів, які повинні постійно оновлювати свої знання та навички в цій області.

По-третє, залучення до навчання медіаграмотності зазвичай вимагає більше часу та ресурсів з боку вчителів та адміністраторів школи, що може стати причиною опору з їхнього боку та зниження ефективності цього процесу.

Отже, необхідно дбати про якість навчання медіаграмотності, забезпечувати достатню підготовку вчителів та розробляти стандарти, які дозволять забезпечити єдиний підхід до цього питання. Також потрібно враховувати вплив технологій та розвиток медіа, щоб забезпечити високу ефективність цього процесу та досягнути максимального результату в розвитку медіаграмотності.

Список використаних джерел:

1. Terepyshchyi S., Svyrydenko D., Zakharenko K., Bezgin K., Kulga O. Evaluation of Donbas universities' economic potential: problems of personnel training and unemployment. Scientific Bulletin of National Mining University, 2019, Issue 5, pp. 149-154.

2. Терепищій С.О. Причини та витоки глобалізації освітнього ландшафту. Вища освіта України. 2016, №1, С. 22-29.
3. Мохонько В. А. Розвиток медіаграмотності в школах: досвід України. Медіаграмотність та соціальна відповідальність педагогів в умовах війни в Україні: матеріали доповідей та виступів учасників Всеукраїнського круглого столу з міжнародною участю. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023, С. 35-36.
4. Заїчко В.В. Конструювання ідентичності та влада в епоху цифрових технологій. Цифрова культура: медіаграмотність, соціальна відповідальність, права людини: матеріали доповідей та виступів учасників міжнародної-науково практичної конференції, м. Київ, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 27-28 березня 2023 року. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 21-22.
5. Заїчко В. В. Навчання медіаграмотності: розширення можливостей людей в епоху інформації. Медіаграмотність та соціальна відповідальність педагогів в умовах війни в Україні: матеріали доповідей та виступів учасників Всеукраїнського круглого столу з міжнародною участю. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023, С. 22-25.

Заїчко В.В.
*аспірантка 2-го року навчання
Український державний університеті
імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

Ідентичність та демократичні цінності в контексті концепції відкритої освіти

У сучасній філософії, ідентичність та демократичні цінності стали двома важливими поняттями, які відображають сутність людського існування та розвитку суспільства. Ці поняття, хоча вони можуть здаватися протилежними, насправді мають суттєву взаємодію, яка впливає на наше сприйняття світу та наші вчинки.

Ідентичність – це те, що робить нас унікальними, це те, що дозволяє нам бути самими собою. Це поняття має багато аспектів, таких як соціальна, культурна, етнічна, гендерна та інші. Ідентичність може бути сильно пов'язана зі значеннями, які ми віддаємо пріоритетність, з тим, як ми розуміємо себе та своє місце у світі.

У сучасному світі, ідентичність є важливим поняттям, яке дозволяє нам розуміти культурні та соціальні різниці між людьми та поважати їх. Однак, коли наша ідентичність стає на перешкоді демократичним цінностям, які відображають загальні інтереси суспільства, це може мати негативні наслідки.

Демократичні цінності передбачають рівність прав та можливостей для всіх людей. Ці цінності базуються на ідеї, що кожна людина має право на свободу та повагу до її гідності. У демократії, кожен громадянин має право вільно висловлювати свої погляди та брати участь у прийнятті рішень, які стосуються суспільства в цілому.

Хоча ідентичність та демократичні цінності можуть мати різні аспекти, вони також мають важливу спільну основу. Обидва ці поняття відображають важливість толерантності та поваги до інших людей, їхніх прав та гідності. Крім того, вони також відображають ідею взаємодії та співпраці між людьми, щоб досягти спільних цілей.

У сучасному світі, зростаюча складність інтернаціональних відносин та конфліктів, ідентичність може стати причиною націоналістичних рухів та інших форм ексклюзивності. Однак, це не означає, що ми маємо відкидати нашу ідентичність. Натомість, ми повинні знайти способи включити нашу ідентичність у загальну концепцію громадянства, яка поважає різноманіття та промовляє на користь всього суспільства.

Концепція "відкритої освіти" також пов'язана з ідентичністю та демократичними цінностями, оскільки вона передбачає доступність освіти для всіх, незалежно від їхньої ідентичності та соціального статусу.

Відкрита освіта передбачає доступ до знань та навичок шляхом вільного доступу до освітніх ресурсів та матеріалів. Це означає, що кожна людина може отримати необхідні знання та вміння без обмежень, які можуть виникнути через фінансові, географічні або інші обставини.

Концепція "відкритої освіти" також підтримує ідею взаємодії та співпраці між людьми з різних країн та культур. Вона надає можливість здобувати знання та навички від експертів з усього світу та ділитися своїм досвідом з іншими. Це сприяє розвитку культури взаєморозуміння та співпраці між людьми різних національностей та культур.

Отже, концепція "відкритої освіти" підтримує ідентичність та демократичні цінності шляхом забезпечення рівних можливостей для здобуття освіти та створення відкритого та співпрацюючого середовища для людей з різних країн та культур. Ідентичність та демократичні цінності мають важливу роль у нашому суспільстві та культурі. Вони можуть взаємодіяти та підтримувати одне одного, або можуть мати різні підходи та протирічати одне одному. Тому, для того, щоб забезпечити стійкий розвиток суспільства, ми маємо знайти баланс між цими поняттями та врахувати їхній взаємозв'язок.

Список використаних джерел:

1. Trung N. S., Van V. H. Vietnamese Cultural Identity in the Process of International Integration. *Journal of Advances in Education and Philosophy*. – 2020. Т. 4. №. 6. С. 220-225.
2. Zaichko V. Language Policy for International Students in Ukrainian Higher Education Institutions. *Studia Warmińskie*, 2021, Т. 58, pp. 143-159.

3. Заїчко В. Мовна політика навчання іноземних здобувачів у закладах вищої освіти України. Міждисциплінарні наукові дослідження: особливості та тенденції: матеріали міжнародної наукової конференції. 4 грудня, 2020 рік. Чернігів, Україна: МЦНД, С. 41-42.
4. Заїчко В.В. Дослідження зв'язку між ідентичністю та суспільством. The X International Scientific and Practical Conference «Innovative ways of learning development», March 13 – 15, Varna, Bulgaria. С. 221-223.
5. Мохонько В.А. Практичні кроки для розвитку соціальної відповідальності освітян та трансформативної освіти. Цифрова культура: медіаграмотність, соціальна відповідальність, права людини. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 28-30.
6. Терепищій С. О. Проблема універсальної картини світу в структурі розуміння сучасної людини. Вища освіта України, 2015, №3, С. 19-25.
7. Терепищій С. Стандартизація вищої освіти в інформаційному суспільстві. Вища освіта України, 2007, Vol. 3, pp. 38-43.

Редька М.П.
Старший викладач, к.філос.н.
Відкритий міжнародний університет
розвитку людини "Україна"
м. Київ, Україна

Збереження демократичних цінностей та комерціалізація культури

Демократія є однією з найбільш важливих цінностей, що підтримують права та свободи громадян, забезпечують участь у прийнятті рішень та забезпечують розвиток суспільства. Однак, комерціалізація культури може створити певні виклики для демократичних цінностей.

Комерціалізація культури включає в себе процеси збільшення прибутку від культурних продуктів, таких як кінофільми, музика та книги. Це може мати позитивні наслідки, такі як збільшення доступності та розвитку культурного контенту. Однак, це також може призвести до скорочення культурної різноманітності та зниження рівня демократії в суспільстві.

Один з можливих негативних наслідків комерціалізації культури полягає у тому, що вона може призвести до зменшення різноманітності культурних виразів. Комерційні компанії часто ставлять за мету задовольнити широку аудиторію та збільшити прибуток, тому вони часто створюють культурні продукти, які адаптовані до загальної смакової палітри. Це може призвести до того, що культурні продукти будуть виглядати схожими та нудними.

Крім того, комерціалізація культури може призвести до того, що культурні продукти будуть використовуватися для пропаганди політичних ідей або для

створення залежності від конкретних культурних продуктів. Це може призвести до зменшення критичності та свободи думки, що в свою чергу може погіршити демократію.

Зважаючи на те, що тема культурної комерціалізації є досить обширною, я зроблю аналіз трьох різних кейсів, що представляють різні аспекти цієї теми.

Кейс Індії: Комерційна експлуатація культурного надбання

Індія має давню традицію виготовлення шовку, і цей ремесел став символом культури та національної гордості країни. Однак, у минулому десятилітті виникла суперечка між Індією та міжнародними дизайнерами, які використовували традиційні мотиви шовку для створення модних колекцій. Відвідувачів модних показів захоплювала краса та складність індійського шовку, але багато індійців вважали це знеціненням їх культурного надбання.

Цей кейс показує, що комерціалізація культурних елементів може призвести до втрати аутентичності та значення для місцевих громад. У своїй надмірній комерціалізації, десятки тисяч місцевих майстрів ремесла втратили свої робочі місця, тоді як міжнародні дизайнери продовжували користуватися символікою шовку.

Кейс Китаю: Комерціалізація культурних подій

Організація великих культурних подій може принести значні прибутки для міста, але при цьому можуть виникати конфлікти з місцевими громадами та культурними традиціями. Китай провів Олімпіаду у Пекіні 2008 року, яка була однією з найбільших та найкоштовніших культурних подій у світі. Однак, організація Олімпіади також призвела до значних порушень прав людини та виселення місцевих жителів з їхніх будинків, що стало причиною масових протестів.

Цей кейс показує, що комерціалізація культурних подій може мати негативні наслідки для місцевих громад та принести великі збитки втратою людських та культурних цінностей. Тому, важливо враховувати інтереси місцевих громад та берегти їхні культурні традиції при плануванні таких подій.

Кейс США: Комерціалізація поп-культури

США відомі своєю поп-культурою, яка стала відомою по всьому світу та стала значним джерелом доходу для американської індустрії розваг. Комерціалізація поп-культури, такої як музика, фільми та ігри, дозволяє компаніям отримувати значні прибутки, а також забезпечує більший доступ до культурних продуктів для людей з різних країн світу.

Однак, відомий феномен культурної апропріації, коли представники інших культур використовують елементи культури інших народів без поваги до їхньої аутентичності та значення, може призвести до втрати цінностей та пригнічення місцевих культур. Багато культурних елементів, таких як музика та традиції північноамериканських індіанців, були комерціалізовані та використовувалися у масовій культурі, не дотримуючись поваги до їхнього значення та історії.

Цей кейс показує, що комерціалізація культури може мати як позитивні, так і негативні наслідки. З одного боку, вона може забезпечити доступ до культурних продуктів для більшої кількості людей та стати джерелом доходів

для індустрії розваг. З іншого боку, комерціалізація може призвести до втрати цінностей та історії місцевих культур, а також до пригнічення інших культур шляхом культурної апропріації.

Отже, варто збалансувати інтереси бізнесу та місцевих громад та забезпечувати повагу до культурної спадщини та аутентичності при комерціалізації культурних подій та продуктів. Це допоможе зберегти культурну різноманітність та зберегти цінності, які передаються з покоління в покоління.

Список використаних джерел:

1. Терепиций С. О. Проблема універсальної картини світу в структурі розуміння сучасної людини. Вища освіта України, 2015, №3, С. 19-25.
2. Терепиций С. Стандартизація вищої освіти в інформаційному суспільстві. Вища освіта України, 2007, Vol. 3, pp. 38-43.
3. Мохонько В. А. Розширення можливостей критичного мислення: важливість навчання медіаграмотності в школах. The X International Scientific and Practical Conference «Innovative ways of learning development», March 13–15, 2023, Varna, Bulgaria, 281 p. – С. 152.
4. Єжель І.М. Біологічна освіта в Україні: виклики і можливості у ХХІ ст. Цифрова культура: медіаграмотність, соціальна відповідальність, права людини. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 17-19.
5. Єжель І.М. Медіаграмотність у викладанні природничих дисциплін. Медіаграмотність та соціальна відповідальність педагогів в умовах війни в Україні. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023, С. 15-17.

Безбородько О.П.

Старший викладач, к.е.н.

*Відкритий міжнародний університет розвитку людини "Україна"
м. Київ, Україна*

Стандартизація вищої освіти та демократичні цінності

Стандартизація вищої освіти є важливим аспектом розвитку сучасного суспільства, оскільки вона сприяє підвищенню якості освіти та забезпеченню конкурентоспроможності випускників на міжнародному ринку праці. Проте, збереження демократичних цінностей в процесі стандартизації є надзвичайно важливим завданням, оскільки сама ідея стандартизації може призвести до втрати різноманітності та втрати унікальності окремих освітніх інституцій.

Демократичні цінності означають не тільки доступність освіти для всіх шарів населення, але й різноманітність навчальних програм та методик, відкритість до різних підходів до навчання та свободу вибору дисциплін та напрямів для студентів. Стандартизація може призвести до втрати цієї

різноманітності та зведення освіти до єдиного стандарту, що не завжди відповідає потребам різних груп студентів та регіонів.

Проте, відповідна стандартизація вищої освіти може сприяти забезпеченню якості освіти та зменшенню різниці в якості освіти між різними закладами. Стандартизація може допомогти визначити мінімальні вимоги до знань та навичок, які має мати студент після закінчення вищої освіти. Це може стимулювати випускників до більш ефективного навчання та забезпечувати вищу якість освіти.

Однак, необхідно забезпечити, щоб стандартизація не призвела до зведення освіти до єдиного стандарту, а зберегла можливість вибору та розвитку різних спеціалізацій та напрямків вищої освіти. Для цього важливо забезпечити широку участь студентів, викладачів та експертів у процесі розробки та встановлення стандартів. Також потрібно забезпечити диференційований підхід до регіональних та культурних особливостей, що дозволить зберегти різноманітність та унікальність вищих навчальних закладів.

Крім того, важливо забезпечити демократичний та прозорий процес розробки та встановлення стандартів, що передбачає відкрите обговорення та залучення різних зацікавлених сторін, включаючи студентів, викладачів та експертів з різних галузей. Це допоможе забезпечити те, що стандарти відповідають потребам різних груп студентів та суспільства в цілому.

Отже, стандартизація вищої освіти та демократичні цінності є взаємопов'язаними та важливими аспектами розвитку сучасного суспільства. Для збереження різноманітності та унікальності вищих навчальних закладів необхідно забезпечити диференційований підхід до регіональних та культурних особливостей та широку участь студентів, викладачів та експертів у процесі розробки та встановлення стандартів. Водночас, важливо забезпечити демократичний та прозорий процес розробки та встановлення стандартів, що відповідає потребам різних груп студентів та суспільства в цілому.

Один з прикладів освітньої політики ЄС - програма Еразмус+. Ця програма, започаткована у 1987 році, має на меті забезпечення мобільності студентів, викладачів та інших фахівців в галузі освіти, навчання та співпраці між вищими навчальними закладами в Європі та за її межами.

Програма Еразмус+ надає можливості для мобільності студентів, викладачів та інших фахівців в галузі освіти між різними країнами ЄС та їх партнерами в інших частинах світу. Це допомагає студентам отримати міжнародний досвід, покращити свої мовні та культурні навички, а також розвивати свої професійні навички та збільшувати свої можливості на ринку праці. Викладачі та інші фахівці також отримують можливість для міжнародної співпраці та обміну досвідом з колегами з інших країн.

Програма Еразмус+ також сприяє розвитку співпраці між вищими навчальними закладами, допомагаючи забезпечити якість освіти та розвитку нових підходів до навчання. В рамках програми підтримується розвиток співпраці між вищими навчальними закладами з різних країн, створення нових

навчальних програм та спільних курсів, обмін досвідом та навчальними матеріалами.

Отже, стандартизація вищої освіти та демократичні цінності є важливими складовими сучасної освітньої політики. Стандартизація допомагає забезпечити якість освіти та встановити мінімальні вимоги до знань та навичок студентів, тим самим забезпечуючи їхню конкурентоспроможність на ринку праці. Демократичні цінності, з іншого боку, сприяють розвитку громадянського суспільства, підвищенню рівня свободи та рівності, та сприяють формуванню критичного мислення та готовності до діалогу.

Програма Еразмус+ стала успішним прикладом освітньої політики ЄС, яка сприяє розвитку міжнародної співпраці та підвищенню якості освіти. Ця програма надає студентам та викладачам можливість для міжнародного досвіду та співпраці, а також сприяє розвитку нових підходів до навчання та якості освіти. Ці приклади демонструють, як впровадження демократичних цінностей та стандартизації вищої освіти може сприяти зміцненню освітньої системи та підвищенню якості життя громадян.

Список використаних джерел:

1. Enríquez J. G. The importance of academic mobility: The Erasmus+ program. *IT Professional*. 2018. Т. 20. №. 05. С. 79-82.
2. Souto-Otero M. et al. Barriers to international student mobility: Evidence from the Erasmus program. *Educational researcher*. 2013. Т. 42. №. 2. С. 70-77.
3. Wilson I. What should we expect of ‘Erasmus generations’? *JCMS: Journal of Common Market Studies*. 2011. Т. 49. №. 5. С. 1113-1140.
4. Заїчко В. В. Навчання медіаграмотності: розширення можливостей людей в епоху інформації. Медіаграмотність та соціальна відповідальність педагогів в умовах війни в Україні: матеріали доповідей та виступів учасників Всеукраїнського круглого столу з міжнародною участю. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023, С. 22-25.
5. Заїчко В.В. Конструювання ідентичності та влада в епоху цифрових технологій. Цифрова культура: медіаграмотність, соціальна відповідальність, права людини: матеріали доповідей та виступів учасників міжнародної-науково практичної конференції, м. Київ, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 27-28 березня 2023 року. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 21-22.
6. Мохонько В. А. Розвиток медіаграмотності в школах: досвід України. Медіаграмотність та соціальна відповідальність педагогів в умовах війни в Україні: матеріали доповідей та виступів учасників Всеукраїнського круглого столу з міжнародною участю. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023, С. 35-36.
7. Сисоева С. О., Батечко Н. Г. Вища освіта України: реалії сучасного розвитку. — 2011. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2581/1/S_Sysoeva_2013_KUBG.pdf

8. Терепиций С. О. Проблема універсальної картини світу в структурі розуміння сучасної людини. Вища освіта України, 2015, №3, С. 19-25.
9. Терепиций С. Стандартизація вищої освіти в інформаційному суспільстві. Вища освіта України, 2007, Vol. 3, pp. 38-43.

Шевченко А.О.

Старший викладач, к.пед.н.

Європейський університет, м. Київ, Україна

Зміна ідентичності в умовах глобалізації та інформаційної революції на прикладі США

Ідентичність, суспільство, глобалізація та інформаційна революція є ключовими концептами, які взаємодіють між собою в сучасному світі. На сьогоднішній день, у зв'язку зі зростаючою глобалізацією та поширенням інформаційних технологій, ідентичність людей стає все складніше визначати.

Суспільство в сучасному світі стає все більш різноманітним і гетерогенним, і це викликає складнощі визначення національної, етнічної та культурної ідентичності. З одного боку, глобалізація дозволяє людям з різних країн та культур зустрічатися та обмінюватися ідеями, досвідом та знаннями. З іншого боку, це призводить до того, що різні культури змішуються між собою, і ідентичність стає більш складною для визначення.

Інформаційна революція також вносить свій внесок у цей процес. Інтернет та соціальні медіа дозволяють людям з різних країн та культур взаємодіяти між собою та обмінюватися ідеями. З одного боку, це розширює можливості для розвитку культури та розуміння різних точок зору. З іншого боку, це може призводити до втрати ідентичності, оскільки люди стикаються з такою великою кількістю різних культур та ідеологій, що важко визначити свою власну ідентичність.

Глобалізація також вносить свій внесок у цей процес. З одного боку, це дозволяє людям з різних країн та культур зустрічатися та обмінюватися ідеями, торговельними відносинами та культурними практиками, що збагачує людський досвід та зближує народи. З іншого боку, глобалізація може впливати на зниження культурної різноманітності та національної ідентичності, оскільки стандарти та практики стають все більш схожими між різними країнами та культурами.

Отже, ідентичність людини стає все складніше визначати в умовах глобалізації та інформаційної революції. Проте, важливо розуміти, що ідентичність є складним поняттям, яке може включати в себе багато аспектів, таких як культура, нація, етнічна приналежність, релігія та інші. Крім того, ідентичність може бути зміненою та перетвореною від взаємодії з іншими культурами та людьми.

Важливо розвивати толерантне та розуміюче ставлення до культурної різноманітності та визнавати, що ідентичність людини може бути унікальною та неповторною. Крім того, важливо підтримувати розвиток культур та зберігати їхню спадщину, щоб забезпечити збереження та розвиток різноманітності культур у світі.

Один із прикладів, що ілюструє зміну ідентичності в США, пов'язаний зі зростанням кількості іммігрантів та зміною їхньої релігійної та культурної приналежності. Наприклад, в останні десятиліття у США значно збільшилась кількість мусульман, які стали значним чинником у формуванні суспільства та культурного життя країни.

Ця зміна стала викликом для американської ідентичності, яка визначалась довго як преімінентно європейською та християнською. Однак, зміна демографічної структури та зростання культурної різноманітності в країні привела до нових форм ідентичності, які більше відображають різноманітність культур та релігій у країні.

Отже, зміна ідентичності у США є процесом, який продовжується та відображає демографічні та культурні зміни в країні. Важливо розуміти, що цей процес може бути складним та суперечливим, але водночас він може призвести до більшої різноманітності та багатоманітності.

Список використаних джерел:

1. Henkel K. E., Brown K., Kalichman S. C. AIDS-related stigma in individuals with other stigmatized identities in the USA: A review of layered stigmas. *Social and Personality Psychology Compass*. 2008. Т. 2. №. 4. С. 1586-1599.
2. Porfeli E. J., Savickas M. L. Career Adapt-Abilities Scale-USA Form: Psychometric properties and relation to vocational identity. *Journal of Vocational Behavior*. 2012. Т. 80. №. 3. С. 748-753.
3. Zaichko V. Language Policy for International Students in Ukrainian Higher Education Institutions. *Studia Warmińskie*, 2021, Т. 58, pp. 143-159.
4. Єжель І.М. Біологічна освіта в Україні: виклики і можливості у XXI ст. Цифрова культура: медіаграмотність, соціальна відповідальність, права людини. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 17-19.
5. Єжель І.М. Медіаграмотність у викладанні природничих дисциплін. Медіаграмотність та соціальна відповідальність педагогів в умовах війни в Україні. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023, С. 15-17.
6. Заїчко В. Мовна політика навчання іноземних здобувачів у закладах вищої освіти України. Міждисциплінарні наукові дослідження: особливості та тенденції: матеріали міжнародної наукової конференції. 4 грудня, 2020 рік. Чернігів, Україна: МЦНД, С. 41-42.
7. Заїчко В.В. Дослідження зв'язку між ідентичністю та суспільством. The X International Scientific and Practical Conference «Innovative ways of learning development», March 13 – 15, Varna, Bulgaria. С. 221-223.
8. Мохонько В.А. Практичні кроки для розвитку соціальної відповідальності освітян та трансформативної освіти. Цифрова культура: медіаграмотність,

соціальна відповідальність, права людини: матеріали доповідей та виступів учасників міжнародної-науково практичної конференції, м. Київ, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 27-28 березня 2023 року. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 28-30.

9. Терепищій С. Стандартизація вищої освіти в інформаційному суспільстві. Вища освіта України, 2007, Vol. 3, pp. 38-43.

Рогов П.П.

Старший викладач, к. філос.н.

Інститут підготовки кадрів

Державної служби зайнятості України, м. Київ, Україна

Навчання медіаграмотності в школах Ізраїлю: приклад постмодерністської освіти

У сучасному світі медіа відіграють важливу роль в житті людей, і це стає все більш очевидним з кожним днем. Із появою нових медіа-технологій, медіа стали не просто інструментом інформації, а й ефективним інструментом впливу на мислення та поведінку людей. Тому важливо навчати медіаграмотності у школах, щоб забезпечити підліткам здатність критично оцінювати інформацію та розуміти її вплив на їхнє життя.

З позиції постмодернізму, медіа є однією з форм влади, яка може впливати на сприйняття світу та визначати культурні норми та цінності. У такому контексті, навчання медіаграмотності є важливим кроком у відчуженні від медіа-влади та забезпеченні більш вільного та критичного сприйняття світу.

Навчання медіаграмотності повинне включати в себе розуміння різних форм медіа та їхнього впливу на людей, вміння критично оцінювати інформацію, розпізнавати фейки та збільшувати свою інформаційну грамотність. Також важливо звертати увагу на культурні різниці та історичний контекст, які впливають на сприйняття інформації.

Зокрема, навчання медіаграмотності можна розглядати як спосіб боротьби з домінуванням ідеологічних та комерційних інтересів у медіа. З постмодерністської точки зору, інформація є конструкцією, створеною у контексті влади та ідеологічних уявлень. Тому, розуміння цього аспекту може допомогти людям критично оцінювати інформацію, що надходить до них через медіа.

Іншим важливим аспектом навчання медіаграмотності є розвиток креативності та навичок вироблення власного інформаційного продукту. Це важливо, оскільки постмодерністська культура характеризується переходом від

споживання до творчості та участі у процесах культурної продукції. Також, з позиції постмодернізму, кожен має право на своє власне уявлення про світ, тому важливо навчити молодь самостійно мислити та виражати свої ідеї через медіа-технології.

В Ізраїлі вже давно розуміють важливість навчання медіаграмотності в школах. Одним з прикладів може бути програма "Digital Citizenship", яку запровадив Міністерство освіти Ізраїлю у 2017 році. Ця програма спрямована на навчання школярів медіаграмотності та включає в себе різноманітні курси та тренінги, що допомагають молоді розуміти, як працюють соціальні мережі, як оцінювати надходящу інформацію та як відрізнити правдиві новини від фейкових.

Також в Ізраїлі діє ініціатива "Інтернет-безпека для дітей та підлітків", яка спрямована на підвищення обізнаності дітей з проблемами, що пов'язані з використанням Інтернету. В рамках цієї ініціативи проводяться навчальні заходи, семінари та тренінги для учнів, вчителів та батьків, де розповідається про небезпеки, які можуть чатувати в Інтернеті, та про методи захисту від них.

Такі програми та ініціативи в Ізраїлі є добрими прикладами того, як можна ефективно впроваджувати навчання медіаграмотності в шкільну освіту. Вони допомагають забезпечити молодь необхідними знаннями та навичками для того, щоб вони могли бути більш обізнані та критичні щодо інформації, що надходить до них через медіа-технології.

Отже, навчання медіаграмотності в школах з позиції постмодернізму є дуже важливою та актуальною темою в наш час. Ізраїль - приклад країни, де вже давно розуміють необхідність навчання медіаграмотності в школах та вже успішно впроваджують відповідні програми та ініціативи. Вони допомагають молоді стати більш обізнаною та критично мислячою щодо інформації, що надходить до них через медіа-технології, що стає дуже важливим у сучасному інформаційному світі. Навчання медіаграмотності - це не просто набір знань, це навички, які допоможуть молоді стати активними та відповідальними учасниками суспільного життя та захистити себе від небезпек, які можуть чатувати в мережі.

Список використаних джерел:

1. Zaichko V. Language Policy for International Students in Ukrainian Higher Education Institutions. *Studia Warmińskie*, 2021, Т. 58, pp. 143-159.
2. Бородієнко О. В. Технічна і професійна освіта та навчання для глобального лідерства: досвід Ізраїлю. *Професійно-технічна освіта*. 2017. Т. 2. №. 2. С. 46-49.
3. Єжель І.М. Біологічна освіта в Україні: виклики і можливості у ХХІ ст. *Цифрова культура: медіаграмотність, соціальна відповідальність, права людини*. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 17-19.

4. Єжель І.М. Медіаграмотність у викладанні природничих дисциплін. Медіаграмотність та соціальна відповідальність педагогів в умовах війни в Україні. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023, С. 15-17.
5. Заїчко В. Мовна політика навчання іноземних здобувачів у закладах вищої освіти України. Міждисциплінарні наукові дослідження: особливості та тенденції: матеріали міжнародної наукової конференції. 4 грудня, 2020 рік. Чернігів, Україна: МЦНД, С. 41-42.
6. Заїчко В.В. Дослідження зв'язку між ідентичністю та суспільством. The X International Scientific and Practical Conference «Innovative ways of learning development», March 13 – 15, Varna, Bulgaria. С. 221-223.
7. Компанієць О. В. Система неформальної освіти в державі Ізраїль. – 2017. <https://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/8494/1/%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%B0%D0%BD%D1%C.pdf>
8. Мохонько В. А. Розширення можливостей критичного мислення: важливість навчання медіаграмотності в школах. The X International Scientific and Practical Conference «Innovative ways of learning development», March 13–15, 2023, Varna, Bulgaria, 281 p. – С. 152.
9. Терепищій С. Стандартизація вищої освіти в інформаційному суспільстві. Вища освіта України, 2007, Vol. 3, pp. 38-43.

Наукове видання

**Демократичні цінності в освіті: виклики та можливості в епоху пост-
правди**

Міжуніверситетський круглий стіл
10 квітня 2023 року

Матеріали доповідей та виступів